

פרשת בהעלותך תשפ"ב – לשמוע אל הצעקה ואל הבכייה

1. **ויקרא כג,לז:** אלה מועדי ה' ... להקריב אשה לה' עלה ומנחה זבח ונסכים **דבר יום ביומו – מדרש ספרא אמור יב,ט:** 'דבר יום ביומו' מלמד שאם עבר היום ולא הביאו אינו חייב באחריות. **ברטנורא על משנה תמורה ב,א:** שאם עבר זמנם אינו חייב להקריבם, **שעבר זמנם בטל קרבנם.**

שולחן ערוך רבינו הזקן סימן קח: טעה או נאנס ולא התפלל מנחה, צריך להתפלל ערבית שתיים, הראשונה לשם ערבית והב' לתשלומין. ואע"פ שהתפללות הן כנגד הקרבנות, אין אומרים כיון **שעבר יומו בטל קרבנו**, כיון שמכל מקום התפללות הן בקשת הרחמים וכל אימת שיתפלל יש לו שכר תפלה, אלא שאין לו שכר תפלה בזמנה ... **וברכות קריאת שמע לדברי הכל אין להם תשלומים.**

2. **במדבר ט:** ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשת הפסח ביום ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום ההוא: ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקרב את קרבן ה' במעדו בתוך בני ישראל: ויאמר אליהם משה עמדו ואשמעה מה יצווה ה' לכם - **סוכה כה:** נושאי ארונו של יוסף היו, דברי ר' יוסי הגלילי. ר"ע אומר מישאל ואלצפן שהיו עוסקין בנדב ואביהוא. רבי יצחק אומר ... עוסקין במת מצוה היו שחל שביעי שלהן להיות בערב פסח.

שם: וידבר ה' אל משה לאמור ... איש איש כי יהיה טמא לנפש או בדרך רחקה, לכם או לדורותיכם ועשה פסח לה' **בחדש השני בארבעה עשר יום** בין הערבים יעשו אתו - **רמב"ם קרבן פסח ה:** מי שהיה טמא בשעת שחיטת הפסח שאין שוחטים עליו או שהיה בדרך רחוקה ... ולא הקריב בראשון - הרי זה מביא פסח בארבעה עשר לחדש השני ... **היזיד** ולא הקריב בראשון – מקריב בשני.

היום יום יד אייר: פסח שני ענינו שאף פעם לא אבוד, יכולים תמיד לתקן, אפילו מי שהי' טמא, מי שהי' בדרך רחוקה, ואפילו "לכם", שהי' ברצונו, אף על פי כן יכולים לתקן.

אור החיים טז: צריך לדעת טענת האנשים במאמר 'למה נגרע'? הלא טעמם בפיהם שאמרו אנחנו טמאים ומה מבקשים ליתן להם תורה חדשה?! **צורר המור:** למה הוצרך משה לומר עמדו ואשמעה? הרי הדין ברור שאחר שהיו טמאים לא היו יכולים לעשות את הפסח?

3. **אור החיים:** ואולי כי לצד שנטמאו ברשותו יתברך ... חשבו כי ידין ה' אותם כטהורים ... ולזה טענו למה נגרע, וכי בשביל שעשו מצוה יהיו נגרעים מקרבן פסח?!

חינוך שפ: שמצות הפסח הוא אות חזק וברור לכל רואי השמש בחידוש העולם, כי עשה עמנו הא-ל ברוך הוא נסים ונפלאות גדולות ושינה טבע העולם לעיני עמים רבים... על כן היה מרצונו ברוך הוא לזכות במצוה זו הנכבדת כל איש מישראל ואל יעכבהו אונס וריחוק מקום מעשותה.

4. **במדבר ט,א:** בחודש הראשון – פרשה שבראש הספר לא נאמרה עד אייר [כפי שמתחיל הספר 'באחד לחודש השני'], למדת [כאן בפסח שני] שאין מוקדם ומאוחר בתורה - **ליקוטי שיחות כג/70:** הכלל ש'אין סדר מוקדם ומאוחר', נלמד דווקא מפרשה דפסח שני. שכן עניינו של פסח שני הוא חיוב **שלא על פי סדר**, לאלו שלא הקריבו קרבן הפסח במועדו. וגם המצווה הזו נמסרה לעם ישראל שלא על פי סדר, לא שהקב"ה ציווה עליה מלכתחילה, אלא רק כתשובה על טענת ישראל 'למה נגרע'.

5. **ליקוטי שיחות יח/120:** מצד **סדר התורה** לא שייך להפוך זדונות לזכויות. כמו שאמרו חז"ל (ילקוט שמעוני תהלים תשב): 'שאלו לחכמה ... לנבואה ... לתורה ... חוטא מה ענשו?' וכולם לא נתנו מקום למציאות תשובה [כי איך אפשר להשיב העבר?]. רק כששאלו לקב"ה היה המענה 'יעשה תשובה ויתכפר לו'. שכן מצד למעלה מסדר השתלשלות, 'כחשיכה כאורה לפניו' והרע יכול להתהפך לטוב. עפ"ז נוכל להבין הזעקה 'למה נגרע'? שכן אף שמצד התורה, לא יכולה התשובה לשנות את העבר ולהפוך הזדונות לזכויות. בכל זאת על ידי שיהודי מתעורר בתנועה של תשובה - 'למה נגרע', זה מגיע עד ש'שאלו להקב"ה', **ומשם** מגיעה התשובה ש'אין דבר אבוד' – יש את התיקון של פסח שני.

זה שמספרת הגמרא 'בכה רבי ואמר יש קונה עולמו בכמה שנים ויש קונה עולמו **בשעה אחת**'. עבודת הצדיקים היא בסדר והדרגה ולכן היא לוקחת כמה שנים, משא"כ אצל ראב"ד ש'געה בבכיה' – היה קונה עולמו **בשעה אחת**, ובלשון הזוהר שתשובה היא 'בשעתא חדא'.